

GRUPA ZA TRANSPARENTNO FINANSIRANJE
NEPROFITNIH ORGANIZACIJA IZ BUDŽETA BRČKO DISTRIKTA

PRVI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o praćenju finansiranja civilnih i drugih neprofitnih organizacija
iz budžeta Brčko distrikta

Brčko, juli 2020. godine

Praćenje finansiranja civilnih i drugih neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta u prvoj polovini 2020. godine trebalo je da obuhvati praćenje pripreme i usvajanja godišnjeg plana raspisivanja javnih poziva, kriterijuma i drugih podzakonskih akata, načina dodjele budžetskih sredstava civilnim i drugim neprofitnim organizacijama i postupanja prema civilnim i drugim neprofitnim organizacijama koje nisu podnosile izvještaje i izvršavale druge obaveze po osnovu dodijeljenih budžetskih sredstava u prethodnim godinama, što u većem dijelu nije ostvareno iz razloga blokiranja dodjele tekućih budžetskih grantova za neprofitne organizacije zbog epidemije korona virusa, nemogućnosti obezbjeđenja dovoljnih informacija i zakašnjelog civilnog angažovanja.

Praćenje finansiranja civilnih i drugih neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta je aktivnost vezana za inicijativu grupe građana i civilnih organizacija iz Brčko distrikta koja bi trebala da doprinese transparentnijem finansiranju civilnih i drugih neprofitnih organizacija, većoj uključenosti predstavnika civilnih i drugih neprofitnih organizacija u proces izrade budžeta, zakona i podzakonskih akata, dodjele budžetskih sredstava i praćenja namjenskog korištenja dodijeljenih budžetskih sredstava i prelaska sa dosadašnje prakse finansiranja odabranih i privilegovanih na praksu programskog i projektnog finansiranja svih dijelova civilnog društva i drugih neprofitnih organizacija prema poštenim kriterijumima.

TEKUĆI BUDŽETSKI GRANTOVI ZA NEPROFITNE ORGANIZACIJE U 2020. GODINI

Budžet Brčko distrikta za 2020. godinu pripreman je prema utvrđenoj metodologiji i kalendaru, a usvojen je u martu 2020. godine, što je tri mjeseca kasnije u odnosu na zakonski rok. Prije usvajanja organizovana je javna rasprava o budžetu na kojoj su učestvovali predstavnici manjeg broja neprofitnih organizacija i dijelova civilnog društva koji su zastupali interese svojih organizacija ili dijelova civilnog društva. Prilikom planiranja i pripreme budžeta nije bilo uključenosti reprezentativnih predstavnika civilnog društva i neprofitnih organizacija iz Brčko distrikta.

U budžetu Brčko distrikta za 2020. godinu planirani su tekući grantovi za neprofitne organizacije u ukupnom iznosu od 8,99 miliona KM, što je 3,5% u odnosu na ukupne budžetske rashode ili 13.500 KM po registrovanom udruženju u Brčko distriktu. Javnim pozivom je predviđena dodjela 44% sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije, uz mogućnost da se putem javnog poziva dodijeli oko 55% sredstava tekućih grantova neprofitnim organizacijama. Sve aktivne civilne i druge neprofitne organizacije imaju mogućnost da se prijave za korištenje 25% sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije. Za sportske klubove predviđeno je 30,5% sredstava od tekućih grantova za neprofitne organizacije. Ostali tekući grantovi predviđeni su za finansiranje rada mjesnih zajednica i više poznatih udruženja, sufinansiranje rada vjerskih zajednica i finansiranje konkretnih projekata i događaja. Za budžetsko finansiranje rada dijela poznatih udruženja predviđeno je od 7.000 do 90.000 KM godišnje. Skupština Brčko distrikta raspolaže sa 1,74

miliona KM, gradonačelnik Brčko distrikta sa 0,6 miliona KM i više odjeljenja u vladi Brčko distrikta sa 6,65 miliona KM tekućih grantova za neprofitne organizacije.

Budžetska sredstva za finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija u Brčko distriktu mogu biti analizirana i preispitivana sa aspekta ukupnog iznosa, iznosa po posebnim tekućim grantovima i namjenama za finansiranje „poznatih“ organizacija i projekata i iznosa namijenjenog ostalim ili „nepoznatim“ neprofitnim organizacijama i projektima. Ako bi u budžetu Brčko distrikta prosječni godišnji iznos po jednoj registrovanoj organizaciji bio dovoljan, onda bi se vjerovatno moglo postaviti pitanje i potreba drugačije preraspodjele i otvaranja mogućnosti da većina aktivnih civilnih i drugih neprofitnih organizacija bude budžetski sufinansirana na osnovu poštenih kriterija.

BUDŽETSKI ZAKONI I PODZAKONSKA AKTA

Novi zakon o budžetu Brčko distrikta donesen je krajem 2019. godine. Ovim zakonom je predviđeno donošenje pravilnika o dodjeli sredstava iz budžeta udruženjima i drugim korisnicima u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu zakona i godišnjeg plana raspisivanja javnih poziva u roku od 15 dana od usvajanja budžeta. Odredbama novog zakona o budžetu propisani su transparentnost postupka dodjele budžetskih sredstava, raspisivanje javnih poziva, postojanje kriterijuma i zabrana učešća udruženja i drugih korisnika koji nisu ispunili obaveze i opravdale utrošak sredstava u prethodnom periodu. U martu 2020. godine usvojen je Zakon o izvršenju budžeta Brčko distrikta za 2020. godinu, u kojem su za finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija posebno bitne odredbe da izvršenje tekućih grantova za neprofitne organizacije nije prioritetno, da su tekući grantovi razvrstani u četiri grupe (tekući grantovi za sportska društva, kulturna društva i turističku zajednicu, tekući grantovi za vjerske zajednice, boračke, humanitarne, omladinske i nevladine organizacije, tekući grantovi za mjesne zajednice i tekući grantovi za ostale namjene), da se dodjela sredstava tekućih grantova vrši na osnovu kriterijuma koje usvaja vlada, da su prilikom usvajanja ovog zakona privremeno blokirana sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije i da je odredba o privremenoj blokadi stavljena van snage 18.06.2020. godine, kada su izvršene izmjene i dopune ovog zakona.

Podzakonska akta nisu donesena u propisanim rokovima. Privremeno blokiranje dodjele budžetskih sredstava iz tekućih grantova za neprofitne organizacije zbog epidemije korona virusa i nedonošenje podzakonskih akata uticali su na kašnjenje dodjele budžetskih sredstava za finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija, a posebno na raspisivanje javnih poziva i korištenje budžetskih sredstava u godini za koju su namijenjena. Grupa za transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta imala je inicijativu da se predstavnici civilnog društva uključe u aktivnosti pripreme podzakonskih akata, a posebno u definisanje poštenih kriterijuma za finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija.

DODJELA BUDŽETSKIH SREDSTAVA CIVILNIM I DRUGIM NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA

U prvoj polovini 2020. godine dodijeljeno je 506.290 KM ili 5,6% od ukupnog iznosa planiranih tekućih grantova za neprofitne organizacije u budžetu Brčko distrikta (pregled u prilogu). U ovom periodu dodijeljeno je poslaničkim klubovima političkih partija 200.000 KM, Crvenom krstu 170.000 KM, od čega 140.000 KM za djelovanje zbog epidemije korone virusa, kulturno umjetničkim društvima i udruženjima 60.290 KM, sportskim klubovima i udruženjima 34.800 KM, sindikatu 4.000 KM, mjesnim zajednicama 1.500 KM i lovačkom društvu 1.000 KM. U ovoj raspodjeli ostalih 12 udruženja dobilo je 34.700 KM.

Od početka godine do donošenja budžeta Brčko distrikta krajem marta 2020. godine dodijeljeno je 124.790 KM ili 24,6%, a u periodu privremene blokade 381.500 KM ili 75,4%. Dodjelu sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije prije usvajanja budžeta trebalo bi izbjegavati i ona bi mogla biti samo izuzetna, što u ovom slučaju ne izgleda tako. Sporna je dodjela sredstava poslaničkim klubovima političkih partija, lovačkom društvu i drugim udruženjima i fondacijama u vrijeme privremene blokade budžetskih tekućih grantova za neprofitne organizacije. Posebno bi mogla biti problematična dodjela sredstava tekućih grantova lovačkom udruženju, sindikatu i školi fudbala koji imaju stalne prihode od članarine i korisniku koji nije sa područja Brčko distrikta, kao i različiti procenti dodijeljenih sredstava u odnosu na godišnje potrebe i zapostavljenost potreba i eventualnih zahtjeva većine drugih civilnih i drugih neprofitnih organizacija. Postoji mogućnost da planirani iznosi tekućih grantova za neprofitne organizacije budu umanjeni zbog preraspodjele i finansiranja nepredviđenih potreba koje su nastale zbog epidemije korona virusa i iz drugih razloga.

KONTROLA KORIŠTENJA BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZA NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Nema podataka da je bilo korisnika sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije koji nisu ispunili obaveze i opravdali utrošak dodijeljenih sredstava, redovno izmirili obaveze po osnovu poreza i doprinosa i podnijeli izvještaje o namjenskom trošenju sredstava, kao i da li je bilo takvih među korisnicima kojima su dodijeljena sredstva u prvoj polovini ove godine. Korisnici sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije u 2019. godini imaju rok za dostavljanje izvještaja do kraja septembra 2020. godine, što utiče na nemogućnost provjere njihovog ispunjavanja uslova za korištenje budžetskih sredstava do tog roka.

Grupa za transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta zbog sumnje da ne postoji adekvatna vladina kontrola i da postoje korisnici koji nenamjenski troše sredstva i ne izvršavaju druge obaveze, uputila je inicijativu da se predstavnici civilnih i drugih neprofitnih organizacija uključe u proces praćenja korištenja budžetskih sredstava tekućih grantova za neprofitne organizacije.

UKLJUČENOST CIVILNOG DRUŠTVA U PLANIRANJE I RASPODJELU BUDŽETA

Ne postoji odgovarajuća uključenost civilnog društva i drugih neprofitnih organizacija u aktivnosti planiranja budžeta Brčko distrikta, uključujući i planiranje tekućih grantova za finansiranje različitih dijelova civilnog društva i neprofitnih organizacija, definisanje kriterijuma i drugih uslova i dodjelu i kontrolu korištenja dodijeljenih sredstava. Postoji samo povremena uključenost predstavnika manjeg broja privilegovanih civilnih i drugih neprofitnih organizacija, koja se završava kada se zadovolje interesi i potrebe njihovih organizacija i dijelova civilnog društva. Ovo je bio razlog da se formira *ad hoc* Grupa za transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta, sa namjerom da svojim privremenim aktivnostima pokuša uticati na transparentnije budžetsko finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija podnošenjem inicijativa, praćenjem i uključenosti u planiranje, raspodjelu i kontrolu korištenja namjenskih tekućih budžetskih grantova.

Krajem juna ove godine održana je javna debata na temu „Finansiranje neprofitnih organizacija u Brčko distriktu“, na kojoj su učestvovali predstavnici tridesetak civilnih i drugih neprofitnih organizacija i predstavnici Skupštine i vlade Brčko distrikta. Na ovom skupu postojala je saglasnost prisutnih predstavnika civilnih i drugih neprofitnih organizacija o potrebi uključenosti njihovih predstavnika u dodjelu i kontrolu korištenja budžetskih sredstava, programsko i projektno finansiranje aktivnosti civilnih i drugih neprofitnih organizacija i raspodjelu namjenskih tekućih grantova na osnovu poštenih kriterijuma i javnih poziva. Nakon ovog skupa upućena je inicijativa vladi i skupštini Brčko distrikta da omoguće uključenost predstavnika civilnih i drugih neprofitnih organizacija u pripremu podzakonskih akata, dodjelu i kontrolu korištenja dodijeljenih sredstva tekućih grantova za neprofitne organizacije.

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Civilnim praćenjem budžetskog finansiranja civilnih i drugih neprofitnih organizacija u Brčko distriktu u prvoj polovini 2020. godine utvrđeno je da u pripremi budžeta za 2020. godinu nisu bili na odgovarajući način uključeni predstavnici civilnog društva, da budžet Brčko distrikta nije donesen pravovremeno, da su u budžetu Brčko distrikta planirani tekući grantovi za neprofitne organizacije u ukupnom iznosu od 8,99 miliona KM, da je javnim pozivom predviđena dodjela 44% tekućih grantova za neprofitne organizacije, da u predviđenom roku nisu donesena podzakonska akta i da su zbog epidemije korona virusa bila privremeno blokirana budžetska sredstva tekućih grantova za neprofitne organizacije u periodu od kraja marta 2020. do druge polovine juna 2020. godine, da je u prvoj polovini 2020. godine po zahtjevima ili obavezama dodijeljeno 506.290 KM ili 5,6% od ukupnog iznosa planiranih tekućih grantova za neprofitne organizacije u budžetu Brčko distrikta, da je prije donošenja budžeta dodijeljeno 124.790 KM, da je u vrijeme privremene blokade dodijeljeno 381.500 KM neprofitnim organizacijama, da je dodjela najvećeg dijela sredstva neprofitnim organizacijama u prvoj polovini 2020. godine vršena bez raspisanog javnog

poziva, kriterijuma i dovoljno opravdanosti i da je bio zapostavljen najveći dio neprofitnih organizacija i njihovih potreba za finansiranjem iz budžeta Brčko distrikta.

U cilju transparentnijeg finansiranja civilnih i drugih neprofitnih organizacija i svih dijelova civilnog društva u Brčko distriktu preporučuje se

- uspostavljenje i objavljivanje registra aktivnih civilnih i drugih neprofitnih organizacija iz Brčko distrikta sa podacima o njihovim prihodima, uključujući i dodijeljena budžetska sredstva,
- objavljivanje informacija na internet stranama skupštine i vlade Brčko distrikta o izradi, javnoj raspravi i usvajanju budžeta, raspisanim pozivima za dodjelu budžetskih sredstava i podnesenim izvještajima, uključujući i zapisnike sa javne rasprave o budžetu i sa sjednica komisija koje vrednuju prijavljene na javne pozive i predlažu dodjelu budžetskih sredstava,
- uključenost reprezentativnih predstavnika civilnih i drugih neprofitnih organizacija u planiranje i pripremu budžeta Brčko distrikta, pripremu kriterijuma i podzakonskih akata za budžet Brčko distrikta koje bi bilo dobro pripremiti sa budžetom u paketu i praćenje dodjele i korištenja budžetskih tekućih grantova za neprofitne organizacije,
- primjena novog modela budžetskog planiranja i finansiranja civilnog društva i neprofitnih organizacija Brčko distrikta, koji bi podrazumijevao
 1. odvojene budžetske tekuće grantove za mjesne zajednice, sportske klubove i takmičenja, kulturno-umjetnička društva i manifestacije, vjerske zajednice, udruženja koja su osnovana kao nacionalna, boračka, izbjeglička i slična, udruženja osnovana kao invalidna, oboljelih i slična, udruženja sa vlastitim prihodima i ostale civilne organizacije i pojedince, kao civilne aktiviste, sportiste, umjetnike i druge,
 2. posebni tekući grantovi za programsko finansiranje civilnih i drugih neprofitnih organizacija, čija sredstva bi se po pozivu dodjeljivala aktivnim civilnim i drugim neprofitnim organizacijama na osnovu godišnjih programa rada i kriterijuma koji bi uvažavali potrebe, veličinu i značaj organizacije, mogućnost finansiranja iz drugih izvora, postojanje neplaćenog aktivizma i slično,
 3. posebni tekući grantovi ili razdvojena sredstva u tekućim grantovima za projektno finansiranje civilnog aktivizma, manifestacija i događaja koja bi se planirala za finansiranje projektnih aktivnosti i dodjeljivala po javnom pozivu i na osnovu kriterijuma,
 4. osnivanje fondacije za civilno društvo Brčko distrikta, koja bi imala budžetske i prihode iz drugih izvora, sa upravom u kojoj bi većina bila iz civilnog društva i koja bi imala funkciju dopunskog i korektivnog finansiranja civilnog društva.

P R E G L E D
dodijeljenih sredstava iz tekućih grantova za neprofitne organizacije
u budžetu Brčko distrikta za period januar – juni 2020. godine

Datum	Ekonomski kod	Naziv korisnika	Iznos u KM	Napomena
13.01.2020.	6143120002	SPKD Prosvjeta Brčko	14.800,00	
06.02.2020.	6143120283	Stećak Odbor za obilježavanje ZD	3.000,00	
06.02.2020.	6143140052	NK Napredak Omerbegovača	3.500,00	
06.02.2020.	6143140268	Moto klub Hadžija Brčko	2.500,00	
06.02.2020.	6143140280	Sportsko društvo Veterani 92 Brčko	3.500,00	
12.02.2020.	6143120031	Srpski omladinski savez Brčko	3.000,00	
12.02.2020.	6143120456	Udruženje Rastimo Brčko	1.500,00	
21.02.2020.	614311	MZ 4. juli	1.500,00	
21.02.2020.	6143120013	BKUD Rahić Maoča	3.000,00	
21.02.2020.	6143130335	Jevrejska zajednica BiH	700,00	
24.02.2020.	6143140281	Omladinski fudbalski klub Brčko	1.500,00	
28.02.2020.	6143120273	Udruženje Beba više Brčko	2.000,00	
28.02.2020.	6143120369	Udruženje Mali princ Brčko	2.000,00	
28.02.2020.	6143120395	Udruženje Od sebe za druge Brčko	2.000,00	
28.02.2020.	6143140191	Atletski klub i škola sporta Kross Brčko	2.300,00	
03.03.2020.	6143120053	Dječiji kulturni centar Bijeljina	29.990,00	
03.03.2020.	6143120392	Zavičajno udruženje Srba Hercegovina	5.000,00	
04.03.2020.	6143120017	KUD Izidor Poljak Boće	2.000,00	
04.03.2020.	6143120054	Asocijacija mladih BD	3.000,00	
04.03.2020.	6143140248	Udruženje sportskih veterana Rekreativci	2.000,00	
05.03.2020.	6143120190	KUD Šator paša Šatorovići	1.500,00	
05.03.2020.	6143140282	Udruženje gimnastika Sptissimo Brčko	5.000,00	
10.03.2020.	6143140083	KBV Jedinstvo Brčko	6.000,00	
12.03.2020.	6143120457	Nezavisni sindikat zdravstva Brčko	4.000,00	
12.03.2020.	6143140283	Trkačko-rekreativni klub Majejica Brčko	2.500,00	
18.03.2020.	6143120458	Udruženje roditelja osoba sa invaliditetom	2.000,00	
18.03.2020.	6143140238	Škola fudbala Šampion 2017 Brčko	2.000,00	
19.03.2020.	6143120033	Udruženje mladih Izvor Brčko	6.000,00	
19.03.2020.	6143120035	Udruženje ljubitelja umjetnosti BD	3.000,00	
19.03.2020.	6143140106	STK Brka 2007 Brčko	4.000,00	
26.03.2020.	6143120459	Udruženje Mladi aktivisti Brčko	5.000,00	
14.04.2020.	6143140118	Lovačko društvo Srndać Brčko	1.000,00	
14.04.2020.	6143120294	Fondacija legat kuća Ekmečić Brčko	3.000,00	
29.04.2020.	6143120077	Crveni krst Brčko	30.000,00	
	6143120078		140.000,00	
28.05.2020.	6143120460	Udruženje RVI	2.500,00	
05.06.2020.	6143110001	SDA Klub zastupnika	22.679,91	
05.06.2020.	6143110001	SNSD Klub zastupnika	22.679,91	
05.06.2020.	6143110001	HDZ Klub zastupnika	18.163,78	
05.06.2020.	6143110001	BDO Klub zastupnika	13.647,64	
05.06.2020.	6143110001	SP Klub zastupnika	13.647,64	
05.06.2020.	6143110001	SDP Klub zastupnika	13.647,64	
05.06.2020.	6143110001	SBiH Klub zastupnika	13.647,64	

05.06.2020.	6143110001	SDS i NDP 1 Klub zastupnika	13.647,64
05.06.2020.	6143110001	SDS i NDP 2 Klub zastupnika	13.647,64
05.06.2020.	6143110001	PDP Klub zastupnika	13.647,64
05.06.2020.	6143110001	SBB Klub zastupnika	13.647,64
05.06.2020.	6143110001	Klub zastupnika Tomislav Stjepanović	13.647,64
05.06.2020.	6143110001	Klub nezavisnih zastupnika	13.647,64
			506.290,00